

UNITAT DIDÀCTICA.

Guia d'orientació Professional amb perspectiva de gènere.

MODUL 2

Margarita Artal i Serrat
Curs 2006-2007

MODUL 2: L'ORIENTACIÓ ACADÈMICA

L'orientació acadèmica: és adir, aquells processos que porten a terme les persones per a confegir el seu projecte de carrera. Totes les accions aportin informació acadèmica. Naturalment aquestes activitats han estat basades en l'orientació personal (autoconeixement, Mòdul 1) i han de culminar en un procés de presa de decisions i de coneixement del món laboral (Mòdul 3)

1. Objectius del mòdul

- 1.- Elaborar una proposta d'accions adreçades a alumnes de 4t d'E.S.O. per tal d'alleujar el biaix de gènere social que existeix en la tria d'estudis de batxillerat.*
- 2.- Observar les aptituds i capacitats necessàries en diferents camps professionals.*
- 3.- Analitzar aquestes aptituds i capacitats des d'una perspectiva de gènere, tenint en compte l'autoconcepte de l'alumnat (mòdul 1) i la relació amb les tasques estereotipades.*
- 4.- Aconseguir aportar el màxim d'informació possible amb perspectiva de gènere per a noies i nois, per tal que la seva tria sigui feta amb el màxim d'ingredients informatius.*

2. Reflexions pel professorat:

- L'orientació acadèmica és un procés decisiu, ja que els i les alumnes triaran un àmbit d'estudi que condicionarà fortament la seva trajectòria professional i vital.
- Sovint, de manera inconscient i benintencionada, es dona una tendència a reforçar aptituds de l'alumnat amb un cert biaix de gènere: cal ser conscient de que aquest biaix no es manifesta només reprimint o menyspreant habilitats no associades tradicionalment als rols de gènere, sinó que principalment es dóna quan es reforça, mitjançant comentaris semi-formals, aptitud associades als rols tradicionals.
- Cal ser conscient també de que la tria de recorregut acadèmic es dona en un moment en el qual els grups d'afinitat són pilars molt forts a la vida dels i les adolescents, i que sovint les decisions poden venir més motivades per l'interès de continuar compartint aula amb el grup d'afinitat (sovint format per persones del mateix sexe) que per un interès acadèmic meditat.

- Al llarg de les activitats d'aquest mòdul, treballarem de tal manera que a l'aula es donaran debats sobre segregació i divisió sexual de la realitat (tant acadèmica com laboral). Com a conductores i conductors de les activitats, cal tenir present que:
 - o Per una banda és important visibilitzar les diferències que es donen en aquest àmbits per raó de sexe
 - o Per una altra banda cal donar eines al l'alumnat per a assumir aquest fet i posicionar-se davant d'ell no amb actituds victimistes i/o defensives, o creant una situació de "guerra de sexes" (això no faria més que perpetuar les dinàmiques de gènere) sinó com una realitat que està condicionant les seves vides de manera negativa i contra la qual poden lluitar mitjançant un exercici de reflexió tant individual com col·lectiva.

- Els debats sobre divisió sexual desperten sovint opinions molt apassionades, no només entre adolescents. Es tracta d'una polèmica que travessa fortament a nivell quotidià a totes les persones. Com a docents cal recordar que la nostra funció és la de donar eines de reflexió i debat i que, per tant, s'haurà d'estar alerta per no esbiaixar o connotar negativament amb la nostra actitud el transcurs dels diferents discursos que es puguin produir.

3. Activitats per a l'alumnat:

Activitat 1: Exploració de la carrera.

Per a incidir en el desenvolupament de la comprensió real de las diferències entre ocupacions diverses.

Seria interessant treballar aquesta activitat després d'haver realitzat les del mòdul 1 relatiu a l'orientació personal.

En primer lloc es farà un treball de recerca sobre diferents camps professionals i les seves característiques:

- Laborals (camps laborals)
- Àmbit (públic/privat)
- Sector: Productiu/ serveis/ agrari
- Prestacions: Salari/ Prestigi/ Accés

Posteriorment, aquest exercicis es barrejaran i cada escrit serà llegit en veu alta per una altra persona de la classe que podrà expressar la seva opinió al respecte.

Això servirà per a contrastar l'autoconcepte amb la dimensió social que té.

D'aquesta manera ens introduïrem en la identificació de les preferències ocupacionals i en l'autoimatge que tenen noies i nois (Abland 1997, Super 1996)

Activitat 2: Incidir en el desenvolupament de la comprensió de les diferències reals entre ocupacions.

Per a visibilitzar les primeres decisions de l'alumnat, en vers el món acadèmic.

Seria interessant treballar aquesta activitat després d'haver realitzat les del mòdul 1 relatiu a l'orientació personal.

En primer lloc farem un treball de recerca a Internet sobre diferents camps professionals i les seves característiques:

- Camps laborals
- Àmbit: Públic / Privat
- Sector: Producció / Serveis / Agrari
- Prestacions: Salaris / Prestigi / Accés
- Territori on es desenvolupa l'activitat

Després s'analitzaran totes aquestes característiques (i altres que puguin sorgir com a interessants per a l'alumnat) des d'una perspectiva de gènere, visibilitzant així la composició desigual d'aquests camps laborals: (tècnics, sanitaris, educatius, turístics, restauració, agraris, etc)

- a. Quin sexe predomina en els diferents camps
- b. Hi ha cap diferència? (*Segregació Horitzontal*, consultar glossari)
- c. Quina es la opinió de l'alumnat al respecte
- d. En quina mesura i de quina manera es veuen afectats i afectades per aquesta realitat?

A partir d'aquestes premisses s'intentarà que el debat i les intervencions parteixin de l'autoconcepte de les i els alumnes per tal de posar en relació aquest punt amb dades poblacionals de segregació tant horitzontal com vertical.

Activitat 3: Treball amb referents / Jornada informativa

Per a donar l'oportunitat al d'establir un diàleg directe amb persones que hagin passat per la seva situació fa poc temps i els hi resultin interlocutors i interlocutores vàlides per a resoldre dubtes que hagin sorgit durant la fase anterior.

Un cop realitzada una incursió teòrica en el món laboral i acadèmic tractat el tema de la segregació sexual, segurament hauran aparegut dubtes i debats no tancats, per aquest motiu, és important buscar figures de referència amb les quals poder establir un debat fluid, on hi hagi espai per a exposar dubtes de tot tipus. És molt important la implicació de l'alumnat a l'hora de definir i buscar les figures de referència, per això aquesta activitat es proposa en tres sessions.

Primera Sessió:

- 1) Cada alumne o alumna haurà d'escriure a un paper el perfil de la persona amb qui li agradaria parlar per a resoldre les inquietuds que li hagin pogut sorgir (sexe, àmbit acadèmic o professional, edat, etc.)
- 2) Aquests perfils es posen en comú amb l'objectiu de resumir-los en un número reduït de perfils que donin resposta a les necessitats de tothom.
- 3) En base als perfils elaborat es creen grups de treball (per afinitat d'interessos) que hauran de buscar a persones concretes que responguin a aquestes característiques.
- 4) Es plantejarà com a objectiu per a la següent sessió que cadascun d'aquests grups es coordini per buscar persones reals que responguin als perfils que els hi interessa (companys i companyes més grans, ex-alumnes, familiars, etc) Hauran de posar-se en contacte amb elles i proposar que assisteixin a una jornada de debat.

Segona Sessió

- 1) Cada grup exposa el treball que ha fet i quines possibilitats ofereix .
- 2) Entre tots els grups es debatrà a quines persones, de les que estan disponibles es tria definitivament per a realitzar una jornada de debat.
- 3) Es redacta un guió de preguntes o temàtiques que es volen parlar amb els referents.
- 4) Cada grup avisa a la persona triada i li fa arribar el guió de temes desenvolupat per la classe.

Tercera Sessió:

Jornada Informativa.

- 1) Un cop habilitat l'espai de tal forma que les persones convidades es trobin còmodes i en una distribució adequada per a poder dirigir-se a la classe, cada grup presenta a la persona que ha portat.
- 2) Cada persona convidada fa una exposició dels temes del guió que se li ha facilitat
- 3) Tots els grups escolten a totes les persones
- 4) S'obre una roda de preguntes a la qual els i les alumnes poden exposar qualsevol dubte directament a les persones referents.

Per a tancar l'activitat seria interessant reservar els últims deu minuts de la jornada per a fer una valoració conjunta entre l'alumnat i les persones convidades.

Activitat 4: Xarxes informals i altres condicionaments per a la tria de la direcció acadèmica.

Per a donar l'oportunitat de visibilitzar altres motius de caire més quotidià que puguin estar condicionant la tria acadèmica

Aquesta activitat s'ha de portar a terme després de l'anterior de tal manera que en trèiem el màxim profit de la feina feta que ens porti a un major autoconeixement del grup així com de les individualitats que el formen. Per tant és igualment bàsic que la persona encarregada de guiar aquestes activitats conegui bé al grup i les relacions que es donen en ell.

Començarem l'activitat fent una valoració global de la jornada informativa. L'alumnat haurà d'expressar fins a quin punt li ha resultat útil aquesta activitat, que ha trobat a faltar i com ho hauria millorat

Posteriorment cada grup s'haurà de reunir i fer una valoració interna de com han funcionat i per què, que posteriorment explicaran a la resta del grup. En aquesta valoració hauran de reflexionar sobre les següents preguntes:

- El nostre grup es corresponia amb els estereotips de gènere? (es a dir: Hi havia un sexe majoritàriament representat, interessat per un perfil tradicionalment vinculat a aquest sexe?)
- Com ha condicionat això el nostre funcionament?
- Com valorem aquestes dinàmiques de funcionament?
- Es correspon el nostre grup de treball amb el nostre grup d'amics i/o amigues?
- Què pensem que vol dir això?

Un cop s'exposen aquestes valoracions es fa una dinàmica de canvi de rols:

- 1) S'atorga un lloc dins de la classe per a cada grup de treball.
- 2) Els nois i les noies escriuen el seu nom a un paper amb els estudis o professió que voldrien escollir, i els posen a dos recipients diferents.
- 3) Després cada noia agafa un paper amb el nom d'un noi i viceversa
- 4) Els nois i les noies ocupen el lloc de la persona que li ha sigut assignada per atzar.

Ara que s'han refet els grups, les persones que els conformen hauran de fer una valoració imaginària de com hauria funcionat el grup amb la nova composició.

Igualment hauran d'exposar al grup de manera individual com reaccionaria el seu entorn si triessin la professió que el paper els assigna.

Finalment els grups faran un resum de les conclusions tant individuals com col·lectives que trobin més interessants i les exposaran a la resta del grup, donant l'oportunitat de crear de un debat o unes conclusions finals.